

31 maart 2009, De Reehorst te Ede

Oogst

Doorontwikkeling praktijk:
evidence voor innovatieve leervormen?

Anje Ros, Ria Timmermans

KPC Groep

RoI LPC - R&D

Kloof tussen onderzoek en praktijk

Begrijpelijk

Vertaalslag

In samenhang

Concreet

Gebruik van wetenschappelijke kennis voor reflectie op eigen praktijk

Focus 2008: onderzoek - praktijk

Wetenschap:
wat beïnvloedt
optimaal leren?

Praktijk: hoe
organiseren we
leerprocessen?

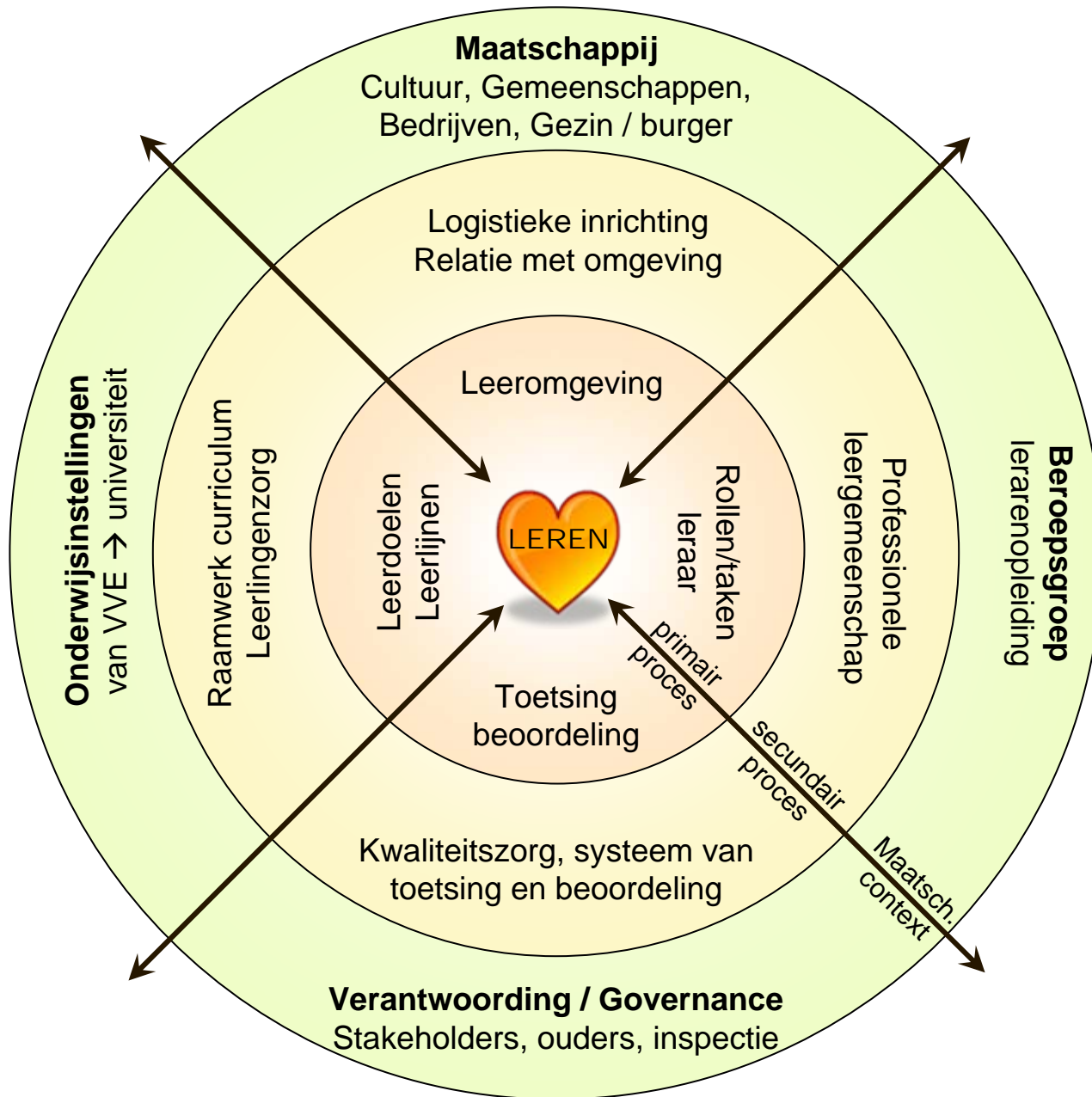

Leerpunten

Naar een model ...

Onderwijs zo organiseren dat leerlingen optimaal leren

Onderzoek naar leren van kinderen

Verschillende theorieën en modellen die aanknopingspunten bieden:

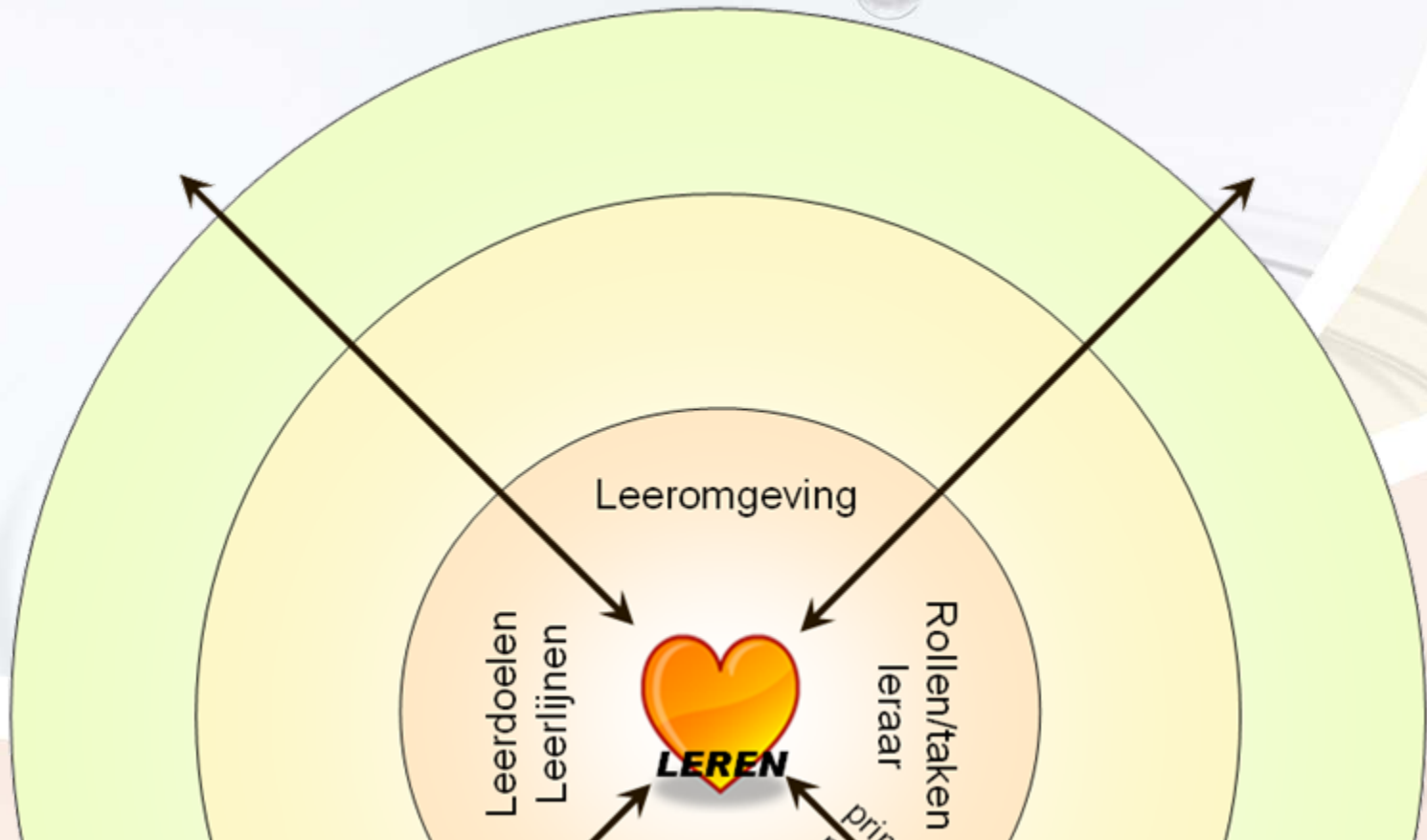
- leer- en ontwikkelingspsychologie
- motivatietheorieën
- neurowetenschappen

Waar verschilt de praktijk van de theorie?

1 Leerlijnen en doelen

Doelgericht werken

Doelgericht werken

Sovjetpsychologen: aansluiten bij zone van naaste ontwikkeling

- Weten wat leerlingen kunnen, één stapje verder aanbieden
- Duidelijke doelen stellen, verwachting opbrengsten
- Leerlijn per vakgebied nodig

**Leraren werken vaak activiteitgericht
in plaats van doelgericht**

Activiteitgericht vs doelgericht

Activiteitgericht

Wat gaan we doen?

Wat vinden kinderen leuk?

Zijn ze lekker bezig?

Hebben ze hard gewerkt?

Oppervlakkige kennis

Doelgericht

Wat gaan we leren?

Wat hebben ze nodig?

Leidt het tot de beoogde kennis?

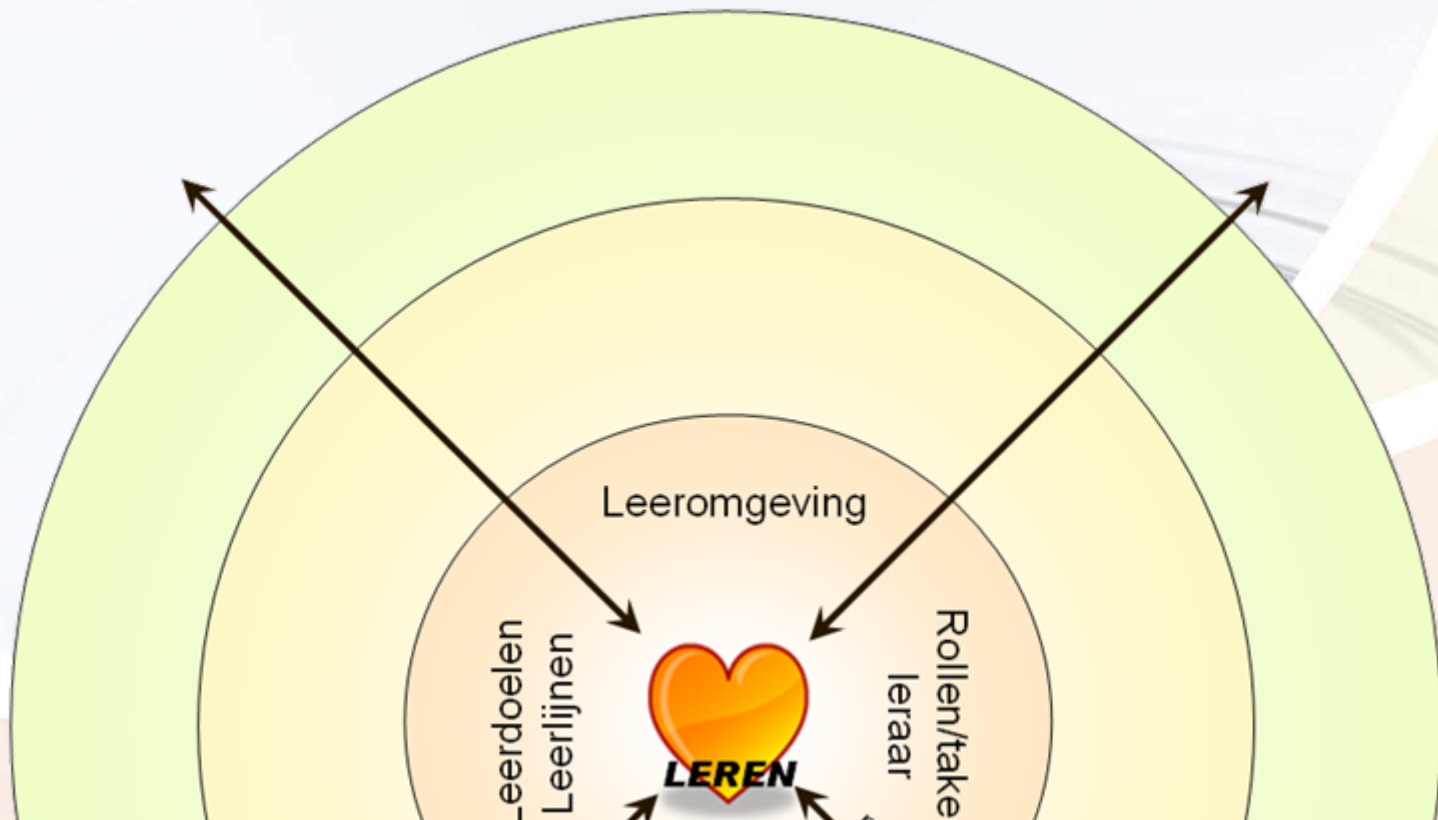
Zijn de doelen gehaald?

(Ook) conceptuele kennis

2 Leeromgeving

- Aansluiten bij de doelen
- Aansluiten bij de leerlingen (niveau, interesse, voorkeuren)

Verschillende soorten kennis

Eclectisch model van leertheoretische benaderingen

Vaardigheden	→	Behaviorisme
Feitenkennis	→	Cognitivismen
Conceptuele kennis	→	Constructivisme

Elk soort kennis vraagt een andere benadering

Leerrijke activiteiten

Westhoff: Leerlingen ontwikkelen 'rijke' concepten als ze zelf structuur aanbrengen in de leerstof

Leerrijke activiteiten

- In volgorde zetten
- Selecteren
- Vergelijken
- Vragen, voorbeelden, toepassingen bedenken

Niet: vragen invullen

Op veel scholen leert de leraar het meest

Leeractiviteiten op maat

Neurowetenschappen (OECD, 2007)

- Grote verschillen in rijping van de hersenen
- Gevoelige perioden: verschillen per kind

**‘Alle leerlingen kunnen met Kerst in groep 3 lezen’
sluit niet aan bij ontwikkeling van de hersenen**

Intrinsieke motivatie

A background image of a water splash, with a large, clear water droplet falling from the top center, creating a crown-like shape as it hits the surface below. The splash is set against a light blue and white background with curved, abstract shapes in shades of orange and yellow on the right side.

Self determination theory: belang van motivatie

Intrinsieke motivatie: leerlingen leren meer, langer en het geleerde beklijft beter

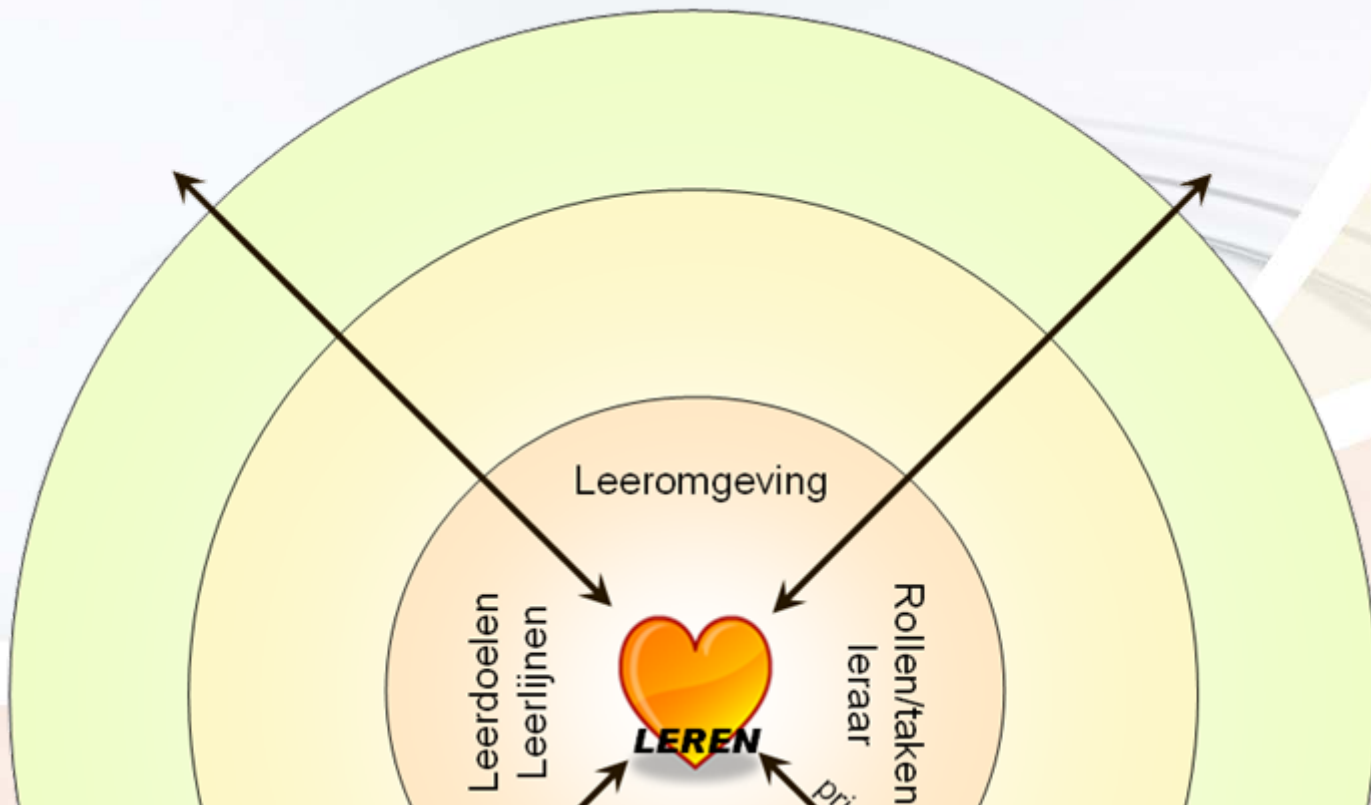
Door:

- verwondering, nieuwsgierigheid
- delen van ervaringen
- levensechte taken
- bieden van 'echte' keuzes

Echte keuzes: kiezen uit wezenlijk verschillende activiteiten (binnen kader van de doelen)

3 Rol van de leraar

- Pedagogische basishouding
- Begeleiding op maat

Pedagogische basishouding

Autonomie

Invloed op leerproces

- leerlingen serieus nemen

Relatie

Zich geaccepteerd voelen

- echte belangstelling hebben, ze waarderen zoals ze zijn

Competentie

Vertrouwen in eigen kunnen

- hoge, realistische verwachtingen uitstralen

Veel leraren hebben de neiging iedereen te willen veranderen...

Aanbod en begeleiding op maat

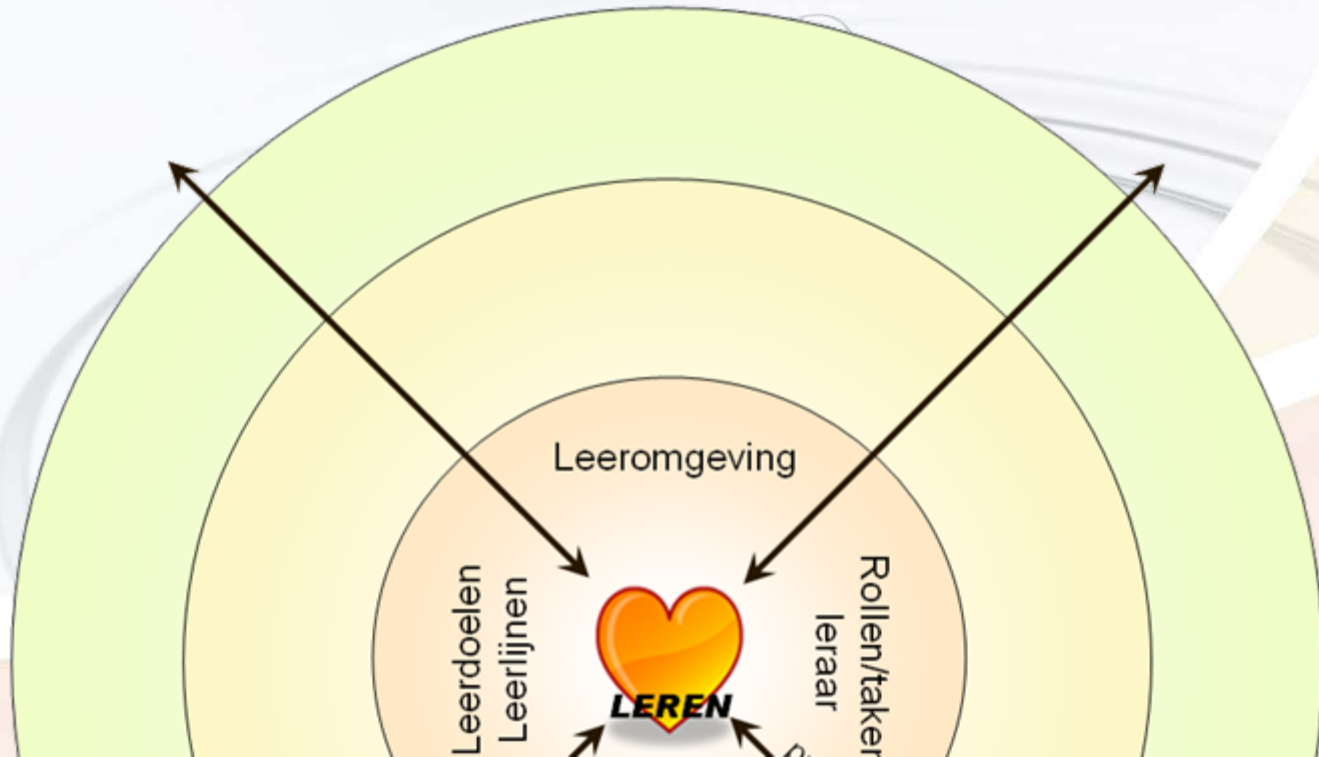
Hattie & Timperly: overzichtstudie leren van leerlingen

- Goede instructie
  - Betekenisvol, interessant, juiste niveau
  - Toepassen in realistische context
- Goede feedback
  - Op het juiste moment, aansluiten bij behoefte
  - Zowel op inhoud, taakaanpak en proces

**Leraren geven soms te veel complimenten
en te weinig feedback**

4 Toetsing en beoordeling

Toetsing en beoordeling: met welke functie?

Toetsing en beoordeling: functies

Om goede feedback te kunnen geven

- Observaties, vragen, toets

Om passend aanbod te kunnen bieden

- Leerlingvolgsysteem met 'passende' toetsvormen
- Eventueel aangevuld met portfolio

Om leeractiviteiten/aanbod te kunnen bijstellen

- Toetsen, analyses, onderzoek

Van toetsen wordt te weinig geleerd

Conclusies

Hoe verder...

- Pilots
- Katernen

